

MISTIKA

Paul Celan

Pesmi

IN MEMORIAM PAUL ÉLUARD

Položi mrtvemu v grob besede,
ki jih je govoril, da bi živel.
Postelji mednje njegovi glavi,
naj občuti
jezike hrepenenja,
klešče.

Položi na veke mrtvega besedo,
ki jo je odrekel onemu,
ki mu je govoril ti,
besedo,
mimo katere je brizgnila kri njegovega srca,
ko ga je roka, gola kot njegova,
onega, ki mu je govoril ti,
privezala med drevje prihodnosti.

Položi mu besedo na veke:
morda
v njegovo oko, še sinje,
stopi druga, bolj tuja sinjina,
in oni, ki mu je govoril ti,
zasanja z njim: Midva.

BELO IN LAHKO

Srpaste sipine, neštete.

V zavetju, tisočkrat: ti.

Ti in roka,

s katero sem gol rasel k tebi,
izgubljena.

Žarki. Spihavajo naju skupaj.

Nosiva videz, bolečino in ime.

Belo,

kar se nama zgane,

brez teže,

kar izmenjujeva.

Belo in lahko:

naj popotuje.

Daljave, blizu mesecu, kakor midva. Gradijo.

Gradijo greben, kjer

se lomi, kar popotuje,

gradijo

naprej:

s peno luči in pršečim valom.

Kar popotuje, pomigavajoč od grebena.

Čeloma

pomigava,

čeloma, ki sta nama bili posojeni,

zavoljo zrcaljenja.

Čeli.

Z njima se kotaliva tjakaj.

Čelnato obrežje.

Spiš?

Spi.

Morski mlin teče,
ledeno svetel in neslišan,
v najinih očeh.

OB VINU IN IZGUBLJENOSTI, ko
sta oba pošla:

jezdil sem skoz sneg, slišiš,
jezdil sem Boga v daljavo – bližavo, pel je,
bila je
najina zadnja ježa nad
človeškimi tamarji.

Prihulili so se, ko
so slišali naju nad sabo,
pisali so,
najino hrzanje so lagali
v enega
svojih opodobljenih jezikov.

ZÜRICH, PRI ŠTORKLJI

Za Nelly Sachs

O premnogo rečeh je bil govor, o
 premalo. O Ti
 in kakor-Ti, o
 skalitvi z jasnino, o
 Judovskem, o
 tvojem Bogu.

O
 tem.
 Na dan nekega vnebovhoda,
 katedrala je stala spodaj, prišla je
 z nekaj zlata nad vodo.

O tvojem Bogu je bil govor, govoril sem
 proti njemu,
 pustil sem srcu, ki sem ga imel,
 naj upa
 na
 njegovo najvišjo, ohropljeno, njegovo
 prepirljivo besedo –

Tvoje oko je pogledalo vame, pogledalo proč,
 tvoja usta
 so se prirekla očesu, slišal sem:

Midva
 pač ne veva, veš,
 midva
 pač ne veva,
 kaj
 velja.

V OBEH ROKAH, tu
 kjer so mi rasle zvezde, daleč
 od vseh nebes, blizu
 vsem nebesom:
 Kako
 se tu prebuja! Kako
 se nama svet odpira, po sredi
 skozi naju!

Ti si,
 kjer je tvoje oko, si
 zgoraj, si
 spodaj, jaz
 najdem ven.

O ta blodeča prazna
 gostoljubna sreda. Ločen
 pripadem jaz tebi, pripadeš
 ti meni, drug drugemu
 odpadla, vidiva
 skozi:

Isto
 naju je
 izgubilo,
 isto
 naju je
 pozabilo,
 isto
 naju je --

ZAPORNICA

Nad vso to tvojo
 žalostjo: nobenega
 drugega neba.

.....
 Ob ustih,
 ki jim je bila to beseda za vse,
 sem izgubil –
 izgubil besedo,
 ki mi je preostala:
 sestra.

Ob
 mnogoboštvu
 sem izgubil besedo, ki me je iskala:
*Kadiš*¹.

Skoz
 zapornico sem moral,
 da bi v solni potop, nazaj,
 ven in čez, rešil besedo: *Jiskor*².

¹ Aramejsko "Sveti". Ime pomembne judovske molitve, doksologije Božje svetosti in vsemogočnosti; shodnični pevec (*hazan*) jo v okviru bogoslužja moli trikrat na dan, svojci pa z njo molijo za umrlega.

² Hebrejsko "Naj se (Bog) spomni". Ime komemorativnih molitev, ki jih svojci izgovarjajo za umrle sorodnike med romarskimi prazniki in spravnim dnevom (*jom kipur*).

RADIX, MATRIX

Kakor se kamnu govori, kakor
 ti,
 meni iz brezna, iz
 domovine posestrena, na-
 vržena, ti,
 ti meni nekoč,
 ti meni v niču noči,
 ti v kakor-Noči sreča-
 na, ti
 kakor-Ti –:

Tedaj, ko me ni bilo tu,
 tedaj, ko si
 šla vzdolž njive, sama:

Kdo,
 kdo je bil, tisti
 rod, tisti morjeni, tisti
 črno na nebu stoječi:
 šiba in modo –?

(Korenina.

Korenina Abrahamova. Korenina Jesejeva. Nikogaršnja
 korenina – o
 naša.)

Da,
 kakor se kamnu govori, kakor
 z mojimi rokami
 ti
 grabiš tja
 in v nič, tako
 je to, kar je tukaj:

tudi ta
 rodovitna tla zijajo,
 tudi ta
 navzdol
 je ena divje
 cvetočih kron.

HAVDALA³

Eno
 edino
 nit, njo
 spredaš – z njo
 opredeni, v
 prostost, tjakaj,
 v vezanost.

Velika
 molijo vretena
 v jalovino, drevesa: luč je,
 od spodaj sèm,
 uvezana v zračno
 pletenico, na kateri pogrinjaš mizo, praznim
 stolom in sijaju
 njihovega sabata v – –
 v čast.

---

³ Hebrejsko "ločitev". Ime obreda, namenjenega ločitvi svetega in profanega; ta se obhaja zvečer, ko se končuje sabat, v skrajšani obliki pa tudi ob koncu drugih praznikov.

V BEL MOLILNI JERMEN –

gospodar te ure
je bil
neki zimski stvor, njemu
na ljubo
se je zgodilo, kar se je zgodilo --
so se zagrizla moja plezajoča usta, še enkrat,
ko so te iskala, ti
dimna sled, tam zgoraj,
v liku ženske,
ti na poti k mojim
ognjenim mislim v črnemrodu
onstran razklanih besed, ki
sem te videl iti skozi, visoko-
nogo in
s težkoustnično svojo
glavo
na telesu, živem
od mojih
smrtno natančnih
rok.

Povej svojim
prstom, ki te spremljajo
tja noter v tesni, kako
sem te poznal, kako daleč
sem te potisnil v globočino, kjer
te je od srca ljubil
moj najgrenkejši sen, v postelji
mojega neodvezljivega imena.

LICHTENBERGOVIH DVANAJST z namiznim prtom

podedovanih prtičev –
planetni pozdrav
stolpom jezika okoli
v coni znakov, ki naj se ubije
z molkom.

Njegov

– nobenega neba ni, nobene
zemlje, in spomin
na oboje zbrisan
vse do nekega
v jêsen verujočega brgleza –,

njegov

z mestnega zidu ubrani
beli komet.

Glasilka, da

ga hrani,
v vesolju.

Rdeče izgubljeno neke

ni

misli. Glasno

postalo toženje

nad tem, tožba

pod tem – čigav

glas?

S tem – ne vprašaj,

kje –

bi jaz bil skoraj –

ne reci kje, kdaj, znova.

KOT BARVE, nakopičena,
 vnovič prihajajo bitja, zvečer, šumno,
 četrtmonsun,
 brez nočišča,
 prasketajoča molitev
 pred razplamtelimi
 brezvečji.

ODSTRIŽI MOLILNO ROKO

iz
 zraka
 s škarjami
 oči,
 odsekaj njene prste
 s svojim poljubom:

nagubano se zdaj
 dogaja, da jemlje dih.

ČAS POTEGOVANJA ČOLNA,

polpreobraženi vlečejo

po enem od svetov,

razvišeni, ponotren,

govori med čeli na bregu:

prost smrti, prost

Boga.

Prevedla **Gorazd Kocijančič in Vid Snoj**

Celanove pesmi so prevedene iz njegovih *Gesammelte Werke* I in II, Frankfurt a. M. 1986.